

รายละเอียดโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย

๑. ความเป็นมา

กระทรวงมหาดไทยกำหนดนโยบายการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อบรรลุเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกและการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ ตามนโยบายของรัฐบาลที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้กล่าวถ้อยแถลงในการประชุมรัฐภาคี กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ ๒๖ (COP๒๖) ณ เมืองกลาสโกว์ สหราชอาณาจักร เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ว่า “ประเทศไทยพร้อมยกระดับการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศอย่างเต็มที่ทุกวิถีทางเพื่อบรรลุเป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) ภายในปี พ.ศ. ๒๕๙๓ (ค.ศ. ๒๐๕๐) และบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจก”

กระทรวงมหาดไทยโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ดำเนิน โครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยให้จังหวัดส่งเสริมให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนการจัดทำถังขยะเปียกให้ครบทุกครัวเรือน รวมถึงศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง เพื่อเป็นการส่งเสริมการคัดแยกขยะครัวเรือน ลดการปนเปื้อนขยะเปียกกับของเหลือใช้อื่นๆ สร้างรายได้เพิ่มจากการคัดแยกขยะ ลดภาระค่าใช้จ่ายโดยการ ใช้ปุ๋ยหมักที่เกิดจากถังขยะเปียก เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน ตลอดจน ลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ดำเนินการขึ้นทะเบียนโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นโครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจในประเทศไทย หรือ Thailand Voluntary Emission Reduction Program: T-VER เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ โดยคณะอนุกรรมการพิจารณาโครงการ และกิจกรรมลดก๊าซเรือนกระจกขององค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก โดยมีปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประธาน ได้พิจารณาเห็นชอบการขึ้นทะเบียนโครงการฯ โดยมีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นผู้พัฒนาหรือเจ้าของโครงการ ประกอบด้วยครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการ ๓๖,๖๔๔,๓๐๙ ครัวเรือน โรงเรียน ๑,๗๐๑ แห่ง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๑๘,๙๓๕ แห่ง โดยมีระยะเวลาคิดเครดิตของโครงการ ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒ – ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๙ หรือระยะเวลา ๗ ปี และคาดว่าจะสามารถลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกได้ ๔๙๒,๒๑๒ ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าต่อปี

๒. ขั้นตอนการดำเนินงาน ณ ปัจจุบัน

การจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานถังขยะเปียกลดโลกร้อน (ครัวเรือน โรงเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) โดยจัดเก็บข้อมูลจำนวนประชากรในครัวเรือน เด็กเล็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และนักเรียนของสถานศึกษา ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการจัดทำถังขยะเปียกในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอย (รายเดือน) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำข้อมูลไปคำนวณปริมาณก๊าซเรือนกระจก และรับรองคาร์บอนเครดิต

๓. แผนการดำเนินการ

สำหรับการดำเนินโครงการฯ ในระยะต่อไป กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนด ขั้นตอนการดำเนินโครงการฯ ในระยะต่อไป ดังนี้

/ขั้นตอนที่ ๑...

ขั้นตอนที่ ๑ การรับรองคาร์บอนเครดิต เป็นขั้นตอนที่ดำเนินการโดยผู้ประเมินภายนอก หรือ Validation and verification Body :VVB ซึ่งจะลงพื้นที่เพื่อดำเนินการทวนสอบข้อมูลการจัดทำถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนในระดับครัวเรือน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดเป้าหมาย โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเตรียมเอกสารใบสมัครการเข้าร่วมโครงการ ตลอดจนเอกสารทะเบียนครัวเรือน โรงเรียน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จัดทำถึงขยะเปียกเพื่อรวบรวมให้ผู้ประเมินภายนอก เป็นผู้ทวนสอบ ทั้งนี้ เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการทวนสอบแล้วกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะเป็นผู้ดำเนินการ รับรองคาร์บอนเครดิตให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

๑.๑ การเตรียมการรับการทวนสอบจากผู้ประเมินภายนอก โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนในระดับจังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้กลไกคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลมูลฝอยในระดับจังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการดำเนินงานเชิงรุกของทีมีปฏิบัติการเตรียมความพร้อมสำหรับการทวนสอบระดับอำเภอในพื้นที่ตำบล เพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินการบริหารจัดการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยทีมีปฏิบัติการฯ จะดำเนินการสุ่มตรวจครัวเรือน โรงเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ศพด.) ที่มีการจัดทำถึงขยะเปียกเป็นประจำทุกเดือนเพื่อเป็นการเตรียมตัวก่อนมีผู้ประเมินภายนอกลงไปทวนสอบจริง

ทั้งนี้ เพื่อให้การทวนสอบจากผู้ประเมินภายนอกเป็นไปด้วยความเรียบร้อยกระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะดำเนินการจัดประชุมซักซ้อมกับหน่วยงานในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับท้องถิ่นโดยละเอียดเพื่อเตรียมการรับการทวนสอบจากผู้ประเมินภายนอก (VVB) ตลอดจนกำหนดแนวทางซักซ้อมการทวนสอบผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ตลอดจนคณะทำงานที่ได้รับมอบหมายจะลงพื้นที่ในจังหวัดต้นแบบเพื่อซักซ้อมแนวทางปฏิบัติกับหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับการทวนสอบจากหน่วยงานภายนอก

๑.๒ การทวนสอบจากผู้ประเมินภายนอก (Verification) ของโครงการ T-VER หมายถึง กระบวนการทวนสอบซึ่งดำเนินการโดยผู้ประเมินภายนอก (VVB) เพื่อทวนสอบ ติดตามผลและคำนวณปริมาณ ก๊าซเรือนกระจกที่ลดลง รวมถึงติดตามผลกระทบอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อน โดยผู้ประเมินภายนอก (VVB) จะเป็นหน่วยงานที่รับรองโครงการฯ ในขั้นต้น และเสนอเข้าคณะกรรมการพิจารณา โครงการลดก๊าซเรือนกระจก เพื่อพิจารณารับรองปริมาณก๊าซเรือนกระจกต่อไป

ทั้งนี้ ในกระบวนการทวนสอบจากผู้ประเมินภายนอกดังกล่าว จะต้องมีการรวบรวมและประเมิน เอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะดำเนินการประสานงานและจัดเตรียมเอกสาร ที่เกี่ยวข้องในระดับส่วนกลางเพื่อส่งให้ผู้ประเมินภายนอก (VVB) เพื่อทำการตรวจสอบเอกสารในภาพรวม และองค์กรกลางซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ทวนสอบจะลงพื้นที่ในจังหวัดต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบข้อมูลการจัดทำถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนรายเดือนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รวบรวมและบันทึกไว้ในระบบสารสนเทศด้านการจัดการ ขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ ในกระบวนการทวนสอบจากผู้ประเมินภายนอกนั้น จะมีการสุ่มลงตรวจครัวเรือนที่จัดทำถึงขยะเปียก ลดโลกร้อน โดยสุ่มตรวจครัวเรือนตามข้อมูลที่บันทึก ในระบบสารสนเทศฯ และอาจมีการสัมภาษณ์ครัวเรือนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการฯ ทุกระดับ ในการดำเนินการภายใต้กระบวนการทวนสอบจากผู้ประเมินภายนอกนั้น กระทรวง มหาดไทยโดยกรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น ให้ความสำคัญกับการสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินโครงการฯ ให้กับเจ้าหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้จัดเก็บข้อมูลรายเดือน ผู้ที่ได้รับมอบหมายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ และจังหวัด รวมทั้งผู้บริหารในทุกระดับเพื่อสนับสนุนกระบวนการทวนสอบและตอบข้อซักถามของผู้ประเมินภายนอก

/ขั้นตอนที่ ๒ ...

ขั้นตอนที่ ๒ การซื้อขายคาร์บอนเครดิต ในกระบวนการซื้อขายคาร์บอนเครดิตนั้น กระทรวงมหาดไทยโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จะกำหนดแนวทางชักจูง และจัดประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับกระบวนการซื้อขายคาร์บอนเครดิต แนวทางการบริหารจัดการกรรมสิทธิ์คาร์บอนเครดิต และการจัดทำบัญชีควบคุมคาร์บอนเครดิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ กระบวนการซื้อขายคาร์บอนเครดิตข้างต้นจะต้องดำเนินการภายใต้ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการจัดการมูลฝอย หมวดคาร์บอนเครดิต เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถขายคาร์บอนเครดิตตามโครงการถึงขยะเปียกลดโลกร้อนได้ และนำรายได้ที่ได้จากการขายคาร์บอนเครดิตไปจัดสาธารณประโยชน์ในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

.....